SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1111

av Ida Karkiainen m.fl. (S)

Naturtillgångars betydelse för hållbar lokal samhällsutveckling

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en strategi som säkerställer att nyttjandet av Sveriges naturtillgångar bidrar till hållbar utveckling, lokal förankring och långsiktig regional tillväxt och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige är rikt på naturtillgångar. Vattenkraft, vindkraft, skog och mineraler utgör grunden för såväl den svenska välfärden som den pågående klimatomställningen och den industriella utvecklingen. I många delar av landet, inte minst i Norrbotten och norra Sverige, sker betydande investeringar kopplade till dessa resurser.

Samtidigt är det ofta de lokala samhällena som bär en stor del av konsekvenserna av exploateringen. Mark tas i anspråk, miljön påverkas och den lokala infrastrukturen belastas. Historiskt har många samhällen byggts upp kring naturresursbaserade näringar, men det finns också exempel på orter där verksamheter lagts ned efter att resurserna uttömts eller marknadsförutsättningarna förändrats. Kvar finns då ibland miljöproblem, minskade arbetstillfällen och begränsade möjligheter till fortsatt utveckling.

För att klimatomställningen och den gröna industrialiseringen ska vara långsiktigt hållbara krävs ett starkt lokalt förtroende. Människor måste kunna känna att etableringar

och investeringar också bidrar till utvecklingen av det samhälle där verksamheten bedrivs.

Internationell forskning visar att moderna naturresursprojekt i många fall genererar färre lokala samhällsinvesteringar än tidigare. Arbetskraft flygs in under kortare perioder, fler tjänster upphandlas externt och investeringarna i lokal samhällsutveckling är ofta begränsade. Detta riskerar att försvaga den lokala nyttan och den långsiktiga legitimiteten för stora etableringar.

Därför bör staten i större utsträckning säkerställa att verksamheter som nyttjar gemensamma naturresurser också bidrar till den lokala och regionala utvecklingen. Det kan ske genom krav på samhällsinvesteringar, infrastruktursatsningar, kompetensutveckling, bostadsbyggande, lokala utbildningsinsatser och ekonomiska garantier för miljöåterställning.

Sådana motkrav stärker förtroendet för den gröna omställningen, bidrar till regional utveckling och säkerställer att värden som skapas av naturresurser också kommer de lokala samhällena till del. Sverige behöver en modell där naturresurser nyttjas ansvarsfullt och där utvecklingen gynnar både nationen och de bygder där resurserna finns.

Ida Karkiainen (S)

Fredrik Lundh Sammeli (S) *Samuel Pettersson (S)*